

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
10.11.2025
протокол № 14, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 10.11.2025 № 205

**АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН
/ CERTIFICATION EXAM**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» /	«bachelor»
Галузь знань	24 Сфера обслуговування /	Services
Спеціальність	242 Туризм /	Tourism
Освітня програма	Туризм /	Tourism
Форма навчання	денна, заочна	

Розробники: Антонюк Катерина, доктор філософії з економіки, доцент,
Кізюн Алла, кандидат географічних наук, доцент,
Мазуркевич Ірина, кандидат економічних наук, доцент,
Онищук Наталя, кандидат економічних наук, доцент,
Постова Валентина, кандидат економічних наук, доцент.

Гарант освітньої програми «Туризм» - Кізюн Алла, кандидат географічних наук, доцент.

Обговорено та схвалено:

на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи від 13.10.2025 р., протокол № 15;

на засіданні вченої ради факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування від 16.10.2025 р., протокол № 09.

Рецензенти: Фіалковська Лариса, кандидат технічних наук, доцент.

Замрій Віктор, директор туристичної агенції «Vibe to Fly» (м. Вінниця).

Редактор: Фатеева Т.

Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 19.11. 2025 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний

Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,04 .

Обл.-вид. арк. 0,68. Тираж 2. Зам. № 567.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

Розділ 1. Мета, завдання та місце атестаційного екзамену в структурі освітньої програми

Робоча програма атестаційного екзамену розроблена відповідно до освітньо-професійної програми галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм» освітнього ступеня «бакалавр».

Атестаційний екзамен проводиться на завершальному етапі навчання бакалаврів, містить комплекс кваліфікаційних завдань, які дозволяють виявити рівень підготовки, ступінь оволодіння професійними знаннями та вміннями для виконання виробничих функцій, зазначених в освітньо-професійній програмі.

Мета атестаційного екзамену – виявлення рівня засвоєння теоретичних знань та практичних навичок здобувачів.

Атестаційний екзамен складається з двох етапів:

- теоретична частина (тестові завдання, що формують основні компетенції «бакалавра»);

- практична частина (письмове розв'язання розрахунково-аналітичних, ситуаційних творчих завдань).

На атестаційний екзамен виносяться наступні дисципліни:

ОК 11. Туристично-рекреаційне країнознавство.

ОК 12. Організація туризму.

ОК 14. Готельна справа.

ОК 15. Ресторанна справа.

ОК 20. Маркетинг у туризмі.

ОК 22. Менеджмент в туризмі.

ОК 23. Економіка туризму.

Розділ 2. План підготовки здобувачів до атестаційного екзамену за видами навчальної роботи

Види навчальної роботи підготовки здобувачів до атестаційного екзамену представлені у табл. 1.

Таблиця 1 – Види навчальної роботи підготовки студентів до кваліфікаційного екзамену

Види навчальної роботи	Кількість годин
Аудиторні заняття	24
- лекції	4
- практичні заняття	20
Самостійна робота студентів	66
Всього годин/кредитів	90/3

Розділ 3. Тематика та зміст лекційних занять, самостійної роботи здобувачів

Тематика та зміст лекційних занять, самостійної роботи здобувачів представлені у табл. 2.

Таблиця 2

Тематика та зміст лекційних занять, самостійної роботи здобувачів

№	Вид навчальної роботи і короткий зміст	Години	Шифр кафедр
1	2	3	4
Лекції			
1	Методичні рекомендації для підготовки до кваліфікаційного екзамену з дисципліни «Туристично-рекреаційне країнознавство»	2	7.3
2	Методичні рекомендації для підготовки до кваліфікаційного екзамену з дисципліни «Організація туризму»	2	7.3
	Разом	4	
Практичні заняття			
1	Практичне заняття № 1 «Туристично-рекреаційне країнознавство». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання ситуаційних творчих завдань.	2	7.3
2	Практичне заняття № 2 «Туристично-рекреаційне країнознавство». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання ситуаційних творчих завдань.	2	7.3
3	Практичне заняття № 3 «Організація туризму». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання ситуаційних завдань.	2	7.3
4	Практичне заняття № 5 «Організація туризму». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання ситуаційних завдань.	2	7.3
5	Практичне заняття № 5 «Готельна справа». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання ситуаційних завдань.	2	7.3
6	Практичне заняття № 6 «Ресторанна справа». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання ситуаційних завдань.	2	7.3
7	Практичне заняття № 7 «Маркетинг в туризмі». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання розрахунково-аналітичних, ситуаційних творчих завдань.	2	7.3
8	Практичне заняття № 8 «Менеджмент в туризмі». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання розрахунково-аналітичних, ситуаційних творчих завдань.	2	7.3
9	Практичне заняття № 9 «Економіка туризму». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання розрахунково-аналітичних, ситуаційних творчих завдань.	2	7.3
10	Практичне заняття №10 «Економіка туризму». 1. Робота з тестовими завданнями з дисципліни. 2. Розв'язання розрахунково-аналітичних, ситуаційних творчих завдань.	2	7.3
	Разом	20	

Самостійна робота студентів			
1	Самостійна робота «Туристично-рекреаційне країнознавство»: - повторення теоретичного матеріалу шляхом; - робота з тестовими завданнями.	12	7.3
2	Самостійна робота «Організація туризму»: - повторення теоретичного матеріалу; - робота з тестовими завданнями.	12	7.3
3	Самостійна робота «Готельна справа»: - повторення теоретичного матеріалу; - робота з тестовими завданнями.	7	7.3
4	Самостійна робота «Ресторанна справа»: - повторення теоретичного матеріалу; - робота з тестовими завданнями.	7	7.3
5	Самостійна робота «Маркетинг в туризмі»: - повторення теоретичного матеріалу; - робота з тестовими завданнями.	8	7.3
6	Самостійна робота «Менеджмент в туризмі»: - повторення теоретичного матеріалу; - робота з тестовими завданнями.	8	7.3
7	Самостійна робота «Економіка туризму»: - повторення теоретичного матеріалу; - робота з тестовими завданнями.	12	7.3
	Разом	66	
	Всього годин/кредитів	90/3	

Розділ 4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми, що виносяться на атестаційний екзаме́н

Програмні компетентності	ОК 11	ОК 12	ОК 14	ОК 15	ОК 20	ОК 22	ОК 23
КК. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов	+	+	+	+	+	+	+
К 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.							+
К 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+						
К 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	+	+	+	+	+	+	+
К 4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.	+	+	+	+	+		+
К 5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.	+	+	+	+	+		
К 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	+	+			+		
К 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.		+	+	+	+		+
К 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.		+	+	+	+		
К 9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.		+	+	+	+	+	
К 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.							
К 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.							
К 12. Навички міжособистісної взаємодії.		+	+	+	+		
К 13. Здатність планувати та управляти часом.					+	+	
К 14. Здатність працювати в команді та автономно.		+	+	+	+		
К 14 ¹ Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	+	+	+	+	+	+	+
К 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.		+	+	+	+	+	+
К 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	+	+	+	+	+		+
К 17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.	+				+		

К 18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.		+	+	+	+	+	
К 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.	+	+	+	+	+	+	
К 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).		+	+	+	+		
К 21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.		+	+	+	+	+	+
К 22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.		+	+	+	+		+
К 23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.		+	+	+			+
К 24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.	+	+	+	+	+		
К 25. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.		+					
К 26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.		+	+	+	+		
К 27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.		+	+	+	+		+
К 28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.	+	+	+	+	+		
К 29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.		+	+	+	+		+
К 30. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.		+	+	+		+	

**Розділ 5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання
відповідними компонентами освітньої програми, що виносяться на
атестаційний екзамен**

Програмні результати	ОК 11	ОК 12	ОК 14	ОК 15	ОК 20	ОК 22	ОК 23
ПР 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.		+	+	+			+
ПР 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.		+	+	+			
ПР 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.		+					
ПР 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.	+	+					
ПР 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	+	+			+		
ПР 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.		+	+	+			
ПР 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.		+			+	+	+
ПР 8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.		+					+
ПР 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.					+	+	
ПР 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).		+	+	+	+	+	+
ПР 11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.							
ПР 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.		+	+	+	+		
ПР 13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.			+	+		+	
ПР 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	+						
ПР 15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.					+	+	
ПР 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.							+

ПР 17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.						+	
ПР 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.		+	+	+	+	+	
ПР 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.		+	+	+	+	+	+
ПР 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.		+	+	+	+	+	
ПР 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.		+	+	+	+	+	+
ПР 22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.		+	+	+	+		

Розділ 6. Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою факультету
торгівлі, маркетингу
та сфери обслуговування
(протокол __ від _____ 202__ р.)
Декан _____

**Білет №
атестаційного екзамену
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю 242 «Туризм»**

Завдання № 1 (теоретичне) – дати відповіді на закриті тести (потребує повної відповіді, оцінюється у 40 балів).

Завдання № 2 (практичне) – розв’язати ситуаційні завдання (потребує повної відповіді, оцінюється у 60 балів).

Вартість основних фондів туристичного підприємства на початок року становила 1,75 млн.грн. На протязі поточного року вводилися в дію основні фонди в першій декаді березня та другій половині червня на суму 112 та 235 тис. грн відповідно. На протязі року були списані морально застарілі основні фонди 5 травня та 12 жовтня на суму 95,5 та 100 тис. грн відповідно. Ліквідаційна вартість основних фондів складає 1,5% від первісної вартості, а норма амортизації - 25 %. Визначити показники ефективності використання основних фондів: фондівіддачу, фондомісткість, фондоозброєність, а також суму амортизаційних відрахувань, якщо загальна вартість реалізації турпродукту за рік становить 24 млн. грн, а чисельність працюючих - 235 чол.

Критерії оцінювання

Тестові завдання містять 50 тестів. За результатами тестування здобувач вищої освіти отримує **40 балів** (1 тест – 0,8 балів). Мінімальна кількість балів за тестові завдання становить **24 бали**.

Практична частина – розв’язання ситуаційних завдань становить **60 балів**. Розподіл балів проводиться кафедрою в залежності від складності завдань. Мінімальна кількість балів за розв’язання завдань становить **36 балів**.

Затверджено на засіданні кафедри
туризму та готельно-ресторанної справи
протокол № ____ від _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

Наталія ЧОРНА

Розділ 6. Список рекомендованих джерел

Туристично-рекреаційне країнознавство

1. Доценко А.І. Туристичне країнознавство: навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2022. 148 с.
2. Герасимів З.М., Луговий Б.В., Літвінов В.І. Теоретико-методологічні аспекти туристичного країнознавства. *Інфраструктура ринку*. 2022. № Вип. 64. С. 22–25. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/64_2022/6.pdf.
3. Доценко А.І. Географія туризму: навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2020. 177 с.
4. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Словник-довідник: Туризм і природно-рекреаційний потенціал: наук.-метод. видання. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 108 с.
5. Мальська М.П., Бордун О.Ю., Гамкало М.З. *Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 184 с.*
7. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю. *Туристичне країнознавство. Європа: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 224 с.*
8. Мальська М.П., Паньків Н.М., Ховалко А.Б. *Світовий досвід розвитку туризму: підручн. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 244 с.*
9. Скрипник Н.Я., Сердюк А.М. *Рекреаційна географія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 296 с.*
10. Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю. *Туристичне країнознавство: туристичні ресурси світу. Європа, Азія, Австралія та Океанія: навч. посіб. Київ: Альтерпрес, 2009. 427с.*
11. Мальська М.П., Гаталяк О.М. *Туризм у містах: підручн. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 224 с.*

Організація туризму

1. Балашова Р.І. *Організація діяльності туристичного підприємства: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури 2019. 184 с.*
2. Галасюк С.С., Нездоймінов С.Г. *Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 178 с.*
3. Горіна Г.О. *Ринок туристичних послуг : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2021. 180 с.*
4. Мальська М.П., Гаталяк О.М. *Туризм у містах : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 224 с.*
5. Мальська М., Бордун О. *Організація та планування діяльності туристичних підприємств: підручн. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 248 с.*
6. Мальська М.П., Паньків Н.М., Ховалко А.Б. *Світовий досвід розвитку туризму: підручн. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 244 с.*

7. *Туристичні кластери: монографія* / [авт.: А.А. Мазаракі, С.В. Мельниченко, Н.І. Ведмідь, Т.І. Ткаченко, М.Г. Бойко, М.В. Босовська, О.В. Гладкий, Г.І. Михайліченко, А.М. Хахлюк, В.Г. Жученко, Ю.Б. Забалдіна, С.С. Кравцов, Т.П. Дупляк]: за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ: КНТЕУ, 2018. 184 с.
8. Михайліченко Г.І. *Туроперейтинг: навч. посіб.* Київ: КНТЕУ, 2018. 304 с.
9. Смесова В.Л., М'ясоїд Г.І., Лежнєва Т.М. *Економіко-правові аспекти організації туристичної діяльності в Україні. Економіка, фінанси, право.* 2022. № 1. С. 9–14.

Готельна справа

1. ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні Класифікація готелів». Введено в дію у липні 2004 року.
2. ДСТУ 4268:2003 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги». Введено в дію у липні 2004 року.
3. Бойко М.Г., Гопкало Л.М. *Організація готельного господарства : підручн.* Київ : КНТЕУ, 2018. 448 с.
4. Ведмідь Н.І. *Санаторно-курортний комплекс: сервісне управління : монографія.* Київ : КНТЕУ, 2018. 536 с.
5. Герасимчук З.В., Сидорук С.В. *Розвиток регіональних ринків готельних послуг : монографія.* Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 272 с.
6. Головка О.М., Кампов Н.С., Махлинець С.С., Симочко Г.В. *Організація готельного господарства : навч. посіб.* Київ : Кондор, 2018. 338 с.
7. Ковешніков В.С., Мальська М.П., Роглев Х.Й. *Організація готельно-ресторанної справи : навч. посіб.* Київ : Кондор, 2019. 752 с.
8. Круль Г.Я. *Основи готельної справи : навч. посіб.* Київ : Центр учбової літератури, 2018. 368 с.
9. Круль Г.Я. *Основи готельної справи : навч. посіб.* Київ : Центр учбової літератури, 2019. 368 с.
10. Ламперт К. *Психология отелей, ресторанов и баров = Hotel- und Barpsychologie. Psychologie fur die Gastronomie.* Харьков : Гуманітарний центр, 2018. 272 с.
11. Лук'янов В.О., Мунін Г.Б. *Організація готельно-ресторанного обслуговування : навч. посіб. 2-ге вид. переробл. і допов.* Київ : Кондор, 2019. 346 с.
12. Мазаракі А.А., Шаповал С.Л., Мельниченко С.В., Ведмідь Н.І., Ткаченко Т.І., Бойко, М.Г., Кравченко М.Ф., Босовська М.В., Расулов Р.А., Григоренко О.М., Тарасенко І.І., Антонюк Ю.І., Чаюн І.О., Литвиненко Т.Є. *HoReCa : навч. посібник у 3 т. Т.1 : Готелі / за ред. А.А. Мазаракі.* Київ : КНТЕУ, 2018. 348 с.
13. Мальська М. П., Пандяк І. Г. *Готельний бізнес: теорія та практика : підручн.* Київ : Центр учбової літератури, 2018. 472 с.
14. Мельниченко С. В., Магалецький А. В. *Маркетингова політика в готельному бізнесі : монографія.* Київ : КНТЕУ, 2018. 344 с.

15. Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщування та надавання готельних послуг, затверджені наказом Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 р. за № 19 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 02.04.2004 р. за № 413/9012.

16. *Ткаченко Т. І., Мельниченко С. В., Босовська М. В., Полтавська О. В. Управління якістю послуг готелів: методологія та практика : монографія. Київ : КНТЕУ, 2018. 728 с.*

Ресторанна справа

1. Правила роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства (наказ Міністерства економіки з питань Європейської інтеграції України від 27.07.2002 р., №219 з редакцією від 29.01.2021). Київ: Нотіс. 2021. 16 с.

2. *Архіпов В. В. Організація виробництва на підприємствах ресторанного господарства : підр. Київ : Вища школа, 2018. 346 с.*

3. *Архіпов В. В. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 340 с.*

4. *Архіпов В. В. Ресторанна справа: асортимент, технологія і управління якістю продукції: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 382 с.*

5. *Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства (3-є видання): навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 280 с.*

6. *Брич В. Я. Організація готельно-ресторанної справи. Київ: Ліра-К. 2020. 484 с.*

7. *Денні Меєр. Прошу до столу. Як працює ресторанний бізнес. Київ: Наш формат. 2019. 344 с.*

8. *Колін Гармон. Що я знаю про роботу кав'ярень. Реалії бізнесу від власника мережі 3fe Coffee. Київ: Наш формат. 2021. 264 с.*

9. *Мальська М.П., Гаталяк О.М., Ганич Н.М. Ресторанна справа. Технологія та організація обслуговування туристів (теорія та практика) : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 304 с.*

10. *Назаренко І.А., Боднарчук О.А. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства : навч. посіб. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 128 с.*

11. *Новікова О.В., Радченко Л.О., Вініченко К.П., Льовшина Л.Д., Пивоваров П.П., Чубар Л.І. Організація харчування та обслуговування туристів на підприємствах ресторанного господарства. Київ: Світ книг. 2019. 411 с.*

12. *Постова В.В. Напрями стимулювання організаційного і соціально-економічного розвитку ресторанного бізнесу в Україні. Інновації та технології в сфері послуг і харчування. 2022. Вип. № 1 (5). С. 27-32.*

13. *Постова В.В. Особливості становлення концепції ресторанів формату «FAST CASUAL». Економіка і регіони. Вип. 85 (2). Полтава, 2022. С. 21-25.*

14. *Постова В.В. Покращення процесу обслуговування споживачів шляхом просування послуг підприємства ресторанного бізнесу через інтернет. Економіка та суспільство. 2022. №36. URL: DOI: [10.32782/2524-0072/2022-36-47](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-47)*

15. Постова В.В. Особливості розвитку нових форматів закладів ресторанного господарства в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 65. С. 98-103.
16. П'ятницька Г.Т. *Ресторанне господарство України: ринкові трансформації, інноваційний розвиток, структурна переорієнтація: Монографія*. Київ: КНТЕУ, 2018. 465 с.
17. Радченко Л.О., Новікова О.В., Льовшина Л.Д., Пивоваров П.П., Ніколаєнко-Ломакіна А.М. Особливості ресторанного сервісу. Обслуговування іноземних туристів. Київ: Світ книг. 2018. 288 с.
18. Ростовський В.С., Шамян С.М. Барна справа: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 395 с.
19. Савелій Лібкін, Антон Фридлянд. Бізнес по-одеськи. Як побудувати мережу, не втративши себе. Одеса: Book Chef. 2021. 256 с.
20. Сердюк М.О., Калюжна Т.М. Як відкрити ресторан. Магічний посібник з ресторанної справи. Київ: Моя книжкова полиця. 2021. 132 с.
21. Смирнитська М.Б., Тріщ Р.М. Охорона праці в галузі. Ресторанне господарство та торгівля. Київ: Світ книг. 2019. 362 с.
22. Ткаченко О.В. Професійна етика та психологія спілкування в ресторанах

Маркетинг в туризмі

1. Балабанова Л.В., Холод В.В., Балабанова І.В. *Стратегічний маркетинг : підручник*. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 630 с.
2. Бондаренко В.М., Поліщук І.І., Шарко В.В. *Маркетинговий менеджмент: навч. посіб. Вінниця : ВРВ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 224 с.*
3. Гаркавенко С.С. *Маркетинг: підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. 8-е вид., допов. Київ: Лібра, 2018. 720 с.*
4. Гончаров С.М., Кушнір Н.Б. *Практикум з маркетингу : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 208 с.*
5. Жарська І.О. *Практикум з маркетингу: теоретичні основи, тести, завдання, кейсові справи : навч. посіб. Одеса: Атлант ВОІ СОІУ, 2019. 284 с.*
6. Ковальчук С.В. *Стратегічний маркетинг : навч. посіб. Хмельницький: ХНУ, 2018. 291 с.*
7. Куденко Н.В. *Маркетингові стратегії фірми : навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2018. 246с.*
8. Кулешова Н.В., Полякова О.Ю. *Маркетингова стратегія туристичного підприємства: моделі формування та оцінювання: монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 220 с.*
9. Мендела І.Я. *Стратегічний маркетинг : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Вид-во «Фоліант», 2018. 102 с.*
10. Саєнко М.Г. *Стратегія підприємства : підручник. Тернопіль: Економічна думка, 2019. 390 с.*
11. Ткаченко Т.І. *Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. Київ : КНТЕУ, 2018. 537 с.*

12. Шульгіна Л.М. *Маркетинг підприємств туристичного бізнесу : монографія. Київ : КНТЕУ, 2018. 596 с.*

Менеджмент в туризмі

1. Аверіхіна Т.В., Влаєва А.Ю. Впровадження системи адаптивного менеджменту на підприємствах туристичної сфери. *Економіка, фінанси, право.* 2021. № 12. С. 5–7.

2. Білоус С.В., Красько А.Б., Безручко Л.С. Підвищення конкурентних переваг готельно-ресторанних та туристичних підприємств за допомогою методів менеджменту. *Економіка та суспільство.* 2021. № 23. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/162/156>.

3. Бурачек І., Ярмолюк Д. Особливості використання сучасних технологій менеджменту в сфері туризму. *Економіка та суспільство.* 2021. № 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/970/928>.

4. Власенко І.В. *Управління проектами в туризмі : опорний конспект лекцій. Вінниця : РВВ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. 97 с.*

5. Менеджмент з туризму: конспект лекцій / укладач О.В. Поступна. Харків: НУЦЗУ, 2020. 235 с.

6. Рябенюк М.О., Мазуркевич І.О. Дослідження сутності та основних елементів маркетингової стратегії на підприємствах туристичного бізнесу. *Причорноморські економічні студії.* Вип. 57. 2020. С. 68-71.

7. Тодьєрішко Е.В. Вітчизняний та закордонний досвід управління туристичним підприємством на основі моделі просторової маршрутизації. *Інвестиції: практика та досвід.* 2021. № 20. С. 52–57. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2021/11.pdf

8. Чуєва І.О., Жестков С.Г., Сидорук А.В. Сучасні тенденції розвитку онлайн бронювання туристичних послуг в Україні. *Економіка та суспільство.* 2021. № 27. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/416/40>

Економіка туризму

1. Іванілов О. С. *Економіка підприємства : підручн. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 728 с.*

2. Мальська М.П., Рутинський М.Й., Білоус С.В., Мандюк Н.Л. *Економіка туризму: теорія та практика: підручн. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 544 с.*

3. Морозова О., Грановська В., Крикунова В. *Економіка туризму : навч. посіб. Одеса : Олді+, 2021. 316 с.*

4. Ніколайчук О.А. *Економіка туристичного підприємства : метод. рек. до вивч. дисц. ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. міжн. екон. та туриз. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2018. 76 с.*

5. Перерва П.Г., Матросова В.О., Проскурня О.М., Кобелева Т.О., Косенко А.В. та інші. *Економіка, менеджмент, маркетинг туризму та гостинності: навч. посіб. Харків : Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», 2020. 893 с.*

6. Світлична В.Ю., Александрова С.А. Економіка туризму : підручн. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 167 с.

7. Христенко Г.М. Економіка туристичного підприємства : метод. рек. для пров. практ. занять. Бережани: ВП НУБіП України «БАТІ». 2022. 29 с.

8. Mazurkevych I., Riabenska M., Postova V., Lukianets A. Theoretical and methodological aspects of strategic marketing at tourist business enterprises. *Special Issue on Recent Research Trends in Management, Science and Technology*. August 2021. Pp. 626-634.